

Integraal Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs 2025-2028 Gemeente Sliedrecht

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Terugblik beleidsperiode 2020-2023	5
2. Middelengebruik onder jongeren	7
2.1. Alcoholgebruik: landelijk	7
2.2. Alcoholgebruik: lokaal	8
2.3. Drugsgebruik: landelijk	11
2.4. Drugsgebruik: lokaal	11
3. Middelengebruik onder (jong)volwassenen	13
3.1. Alcoholgebruik: landelijk	13
3.2. Alcoholgebruik: lokaal	14
3.3. Drugsgebruik: landelijk	16
4. Naleving	19
4.4. Nalevingsonderzoek van de leeftijdsgrens alcoholverkoop	19
4.5. Naleving van het verbod op toegang en doorschenken	20
5. Aanpak Preventie en Handhaving	21
5.1. Educatie en signalering	21
5.2. Regelgeving	23
5.3. Toezicht en Handhaving	24
6. Wat willen we bereiken?	26
6.1. Maatregelenmatrix: Hoe willen we dit bereiken?	29
7. Financiën	31
Bijlage 1: Evaluatie beleidsplan 2020-2023	32

Inleiding

Het alcoholgebruik onder jongeren in Nederland neemt toe. Met name bingedrinken blijft populair. Hoewel het gebruik van drugs zoals lachgas, XTC en cannabis stabiel lijkt te zijn of zelfs afneemt, komt het nog steeds voor. Ook zijn er 'designerdrugs' in omloop, waarbij 3-MMC de meest voorkomende variant is in Nederland. Deze middelen zijn extra risicovol omdat ze aanvankelijk legaal zijn en de precieze gevolgen voor de gezondheid nog niet volledig bekend zijn, terwijl er wel risico's aan verbonden zijn. Het gebruik ervan kan tot zeer schadelijke gevolgen leiden.

De afgelopen jaren is hier aan de hand van het Integraal Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs 2020-2023 stevig op ingezet. Uit de evaluatie van het voorgaande plan kunnen we constateren dat de cijfers onder jongeren nog steeds hoog zijn. Reden te meer om het beleid voort te zetten en te verfijnen waar nodig.

Wettelijke taak

Met dit beleidsplan geeft de gemeente invulling aan een belangrijke wettelijke taak (artikel 43a) in de uitvoering van de Alcoholwet. De Alcoholwet regelt de verstrekking van alcoholhoudende dranken en beschermt onze jeugd tegen de negatieve effecten van alcohol op de gezondheid en veiligheid. In dit Preventie- en Handhavingsplan ligt de focus voor wat betreft preventie op het voorkomen van gebruik en problematisch gebruik onder jongeren (tot 18 jaar) en jongvolwassenen (18 tot 24 jaar). Dit komt omdat jongeren een verhoogd risico lopen bij middelengebruik. Echter kunnen ook volwassenen te maken krijgen met problematisch middelengebruik. Daarbij wordt er onder andere aandacht besteed aan bewustwording van overmatig drankgebruik en voorkomen van doorschenken. Bij dit laatste ligt het zwaartepunt op de handhaving.

Gezondheidsbeleid

Dit beleidsplan heeft als uiteindelijke doel om de gezondheid positief te beïnvloeden. Het beleid staat daarmee niet op zichzelf, maar sluit aan bij onze Lokale Nota Publieke Gezondheid (2024-2027), waarin we streven naar een gezonde levensstijl en een gezonde ontwikkeling. In het Jeugd Welzijnsbeleid (2021-2025) wordt bovendien specifiek ingezet op het terugdringen van het gebruik van verslavende middelen onder jongeren. Verder hebben we een Lokaal Sportakkoord (2020-2026) waarin ambities zijn opgenomen voor sportverenigingen, waaronder initiatieven op het gebied van sociaal veilig sporten. Daarin speelt een gezonde sportomgeving eveneens een rol.

Op landelijk niveau is er het Nationaal Preventieakkoord (2018) waarin het doel is gesteld om problematisch alcoholgebruik tegen 2040 aanzienlijk terug te dringen. Daarnaast omvat dit akkoord diverse maatregelen om overmatig en zwaar alcoholgebruik te verminderen en om alcoholgebruik onder jongeren onder de 18 volledig te stoppen.

Met het Integraal Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs streven wij er dan ook naar onze inwoners de mogelijkheid te bieden om gezond, veilig en met perspectief op te groeien. Een stimulerende sociale en fysieke omgeving is essentieel in het bevorderen van gewenst gedrag. Daarom zetten we in op voorlichting en andere preventie activiteiten, maar ook effectieve handhaving op het gebied van middelengebruik.

Vanzelfsprekend hangen de verschillende beleidsplannen met elkaar samen. Vapes met THC vallen onder het Integraal Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs, terwijl e-sigaretten worden meegenomen in de lokale gezondheidsnota.

Samenwerking met partners

Voor dit beleidsplan is input verzameld van verschillende partners: de GGD, verslavingszorg, politie, onderwijs, jongerenwerk, horeca ondernemers en sportverenigingen. De werkgroep Alcohol en Drugs met een afvaardiging van deze partners zal een aantal keer per jaar samenkomen om het

uitvoeringsplan voor het betreffende jaar vast te stellen, de uitvoering te monitoren en te evalueren. Om ervoor te zorgen dat partners de ambities uit het plan voldoende opvolgen, zullen we hier actief op sturen in de werkgroep.

De Verbindingsfunctionaris speelt hierin een belangrijke rol door de samenwerking tussen partners te versterken, knelpunten te signaleren en te zorgen voor een gezamenlijke focus op de gestelde doelen. Via de werkgroep en met ondersteuning van de Verbindingsfunctionaris zullen we partners actiever aanspreken op hun rol en bijdrage. Dit kwam nadrukkelijk als aanbeveling naar voren uit het advies van de Adviesraad Sociaal Domein, als gevolg van de gebrekkige uitvoering van het eerdere beleid.

Met een integrale aanpak kunnen we effectiever inspelen op de behoeften en problemen van jongeren en hen beter ondersteunen in hun keuzes. Daarbij heeft de gemeente een coördinerende rol.

Terugblik beleidsperiode 2020-2023

Het vorige beleid is geëvalueerd. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten samengevat. In de bijlage is de evaluatie opgenomen.

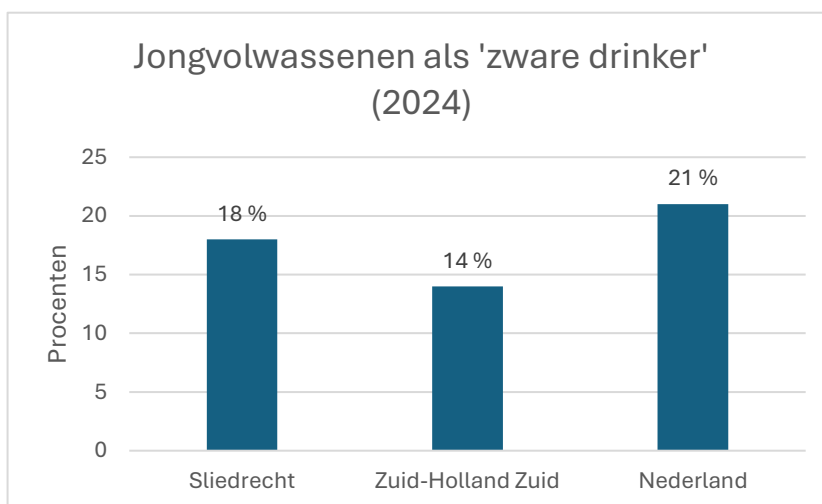
Gebruik onder jongeren toegenomen: blijvende aandacht voor preventie

Uit onderzoek blijkt dat het percentage volwassenen van 18 jaar en ouder in Sliedrecht dat in 2022 en 2020 als 'overmatige drinker' of 'zware drinker' wordt aangemerkt, lager is dan zowel het regionale als landelijke gemiddelde. Dit duidt erop dat problematisch alcoholgebruik onder volwassenen in Sliedrecht relatief beperkt blijft in vergelijking met andere gebieden.

Bij jongvolwassenen laat de data echter een ander beeld zien. In deze groep wordt een hoger percentage als zware drinker beschouwd (18%), wat hoger is dan het regionale gemiddelde van 14%, maar nog steeds lager dan het landelijke gemiddelde van 21%. Dit wijst erop dat jongvolwassenen in Sliedrecht vaker zware drinkers zijn dan hun leeftijdsgenoten in de regio, maar minder vaak dan gemiddeld in Nederland.

Daarnaast blijkt uit de cijfers dat alcoholgebruik al voorkomt op jonge leeftijd, dit blijkt uit cijfers van drankgebruik onder 13-jarigen. Vooral het bingedrinken onder 15-jarigen blijft toenemen, een trend die niet alleen in Sliedrecht zichtbaar is, maar ook in hele regio Zuid-Holland Zuid.

Drugsgebruik onder jongeren blijft een belangrijk aandachtspunt, vooral gezien de toename in het aantal 13- en 15-jarigen dat in 2023 weleens wiet of hasj heeft gebruikt. Deze stijging is niet alleen zichtbaar in Sliedrecht, maar komt ook in de regio voor. Dit suggereert dat jongeren op steeds jongere leeftijd in aanraking komen met cannabis. Vooral onder jongvolwassenen blijft cannabis een populaire drug.

Figuur 1

In deze beleidsperiode blijft het cruciaal om in te blijven zetten op preventieve activiteiten, zoals voorlichting aan jongeren en ouders. Partners benadrukken daarbij dat het nodig is om met elkaar in verbinding te blijven is voor een effectieve aanpak en een goede aansluiting op de benodigde initiatieven. Partners zullen elkaar regelmatig in de werkgroep Alcohol en Drugs zien om deze samenwerking te bevorderen en de uitvoering te monitoren.

Blijvend aandacht nodig voor verbetering van de naleving

In Zuid-Holland Zuid houden slijterijen en supermarkten zich het best aan de wettelijke leeftijdsgrens, terwijl cafés en sportkantines ver achterblijven. Dit komt overeen met het landelijke beeld. Ook het verbod op doorschenken verdient de aandacht. De naleving in Sliedrecht is licht vooruitgegaan, met een toename van 50% in 2021 naar 60% in 2023. Er blijft veel ruimte voor verdere verbetering.

Tijdens de coronaperiode hebben de beperkende maatregelen impact gehad op de handhaving. Vanaf het tweede kwartaal van 2020 en in 2021 moest de handhaving zich grotendeels richten op het

naleven van de coronamaatregelen, zoals afstand houden, het gebruik van mondkapjes en het controleren van sluitingstijden van horecagelegenheden. Hierdoor kwam de controle op naleving, zoals het verbod op alcoholverkoop aan minderjarigen, minder vaak aan bod. Bovendien werd de horecasector meerdere keren geconfronteerd met verplichte sluitingen.

In de komende periode is het van belang om de eerder geformuleerde ambities met betrekking tot de naleving te realiseren.

1. Middelengebruik onder jongeren

1.1. Alcoholgebruik: landelijk

Het aantal leerlingen dat alcohol drinkt stijgt

In 2021 heeft 14% van de leerlingen van de basisschool ooit alcohol gedronken tegenover 8% in 2017¹. In het voortgezet onderwijs is dat: 48% in 2021 tegenover 45% in 2017. Hoewel het alcoholgebruik in de afgelopen jaren licht is gestegen, is er over een langere periode juist sprake van een aanzienlijke daling. In 2003 had 84 % van de middelbare scholieren ooit alcohol gedronken, terwijl het percentage jongeren dat de afgelopen maand alcohol heeft gedronken meer dan gehalveerd is en gedaald tot 55%.

Binge-drinking blijft een probleem

In de periode 2003-2021 is het percentage jongeren dat binge drinkt toegenomen van 64% naar 74% en dit is sinds 2013 onveranderd hoog. Van de jongeren die de laatste maand alcohol hebben gedronken, heeft driekwart in de afgelopen maand aan bingedrinken gedaan. Zij dronken vijf glazen of meer op één gelegenheid. Daarnaast komt binge-drinken even vaak voor bij meisjes als jongens die alcohol drinken.

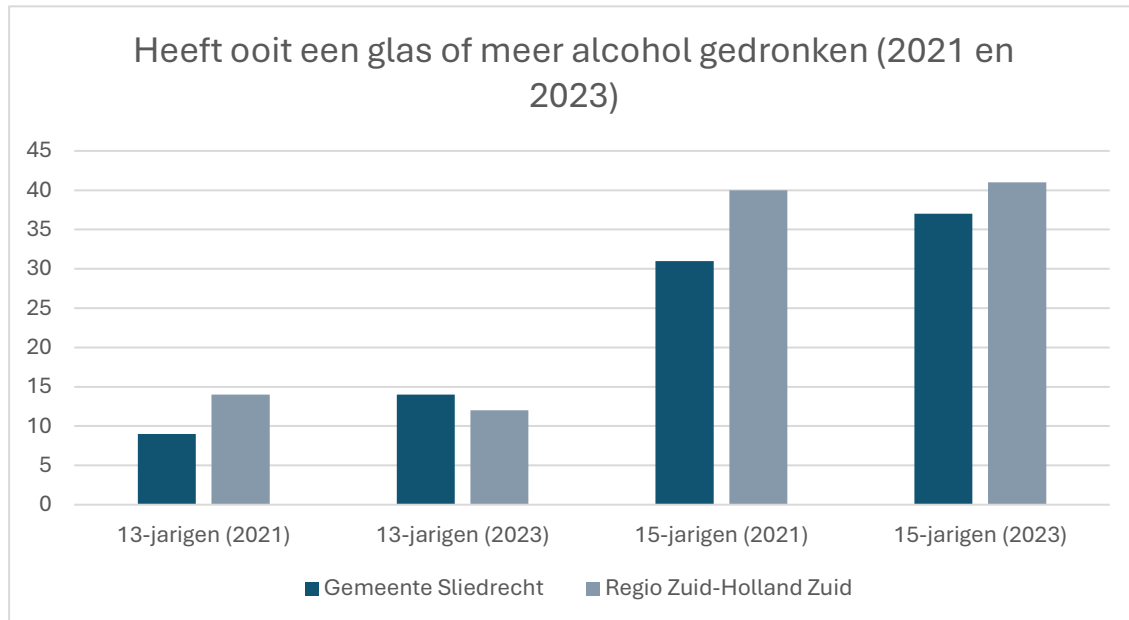
Opleidingsniveau, welvaart, migratieachtergrond, gezinssamenstelling en sekse

VWO-leerlingen drinken minder vaak alcohol dan jongeren op de HAVO of het VMBO. Jongeren uit gezinnen met een hoog welvaartsniveau drinken vaker alcohol dan jongeren uit gezinnen met een lager welvaartsniveau. Ook is er onder jongeren die drinken vaker sprake van bingedrinken bij jongeren uit gezinnen met een hoog welvaartsniveau. Daarnaast hanteren de ouders minder vaak strenge regels rondom alcoholgebruik dan het geval is bij jongeren met een lagere gezinswelvaart. Jongeren met een migratieachtergrond drinken daarnaast minder vaak alcohol dan jongeren zonder een migratieachtergrond. Onder drinkende jongeren komt binge-drinken en het nuttigen van tien glazen op een weekenddag even vaak voor bij jongeren met als zonder migratieachtergrond. Jongeren van gescheiden ouders drinken vaker alcohol dan jongeren van niet gescheiden ouders. Er zijn geen verschillen in alcoholgebruik tussen jongens en meisjes.

¹ Universiteit Utrecht HBSC 2021 GEZONDHEID EN WELZIJN VAN JONGEREN IN NEDERLAND.

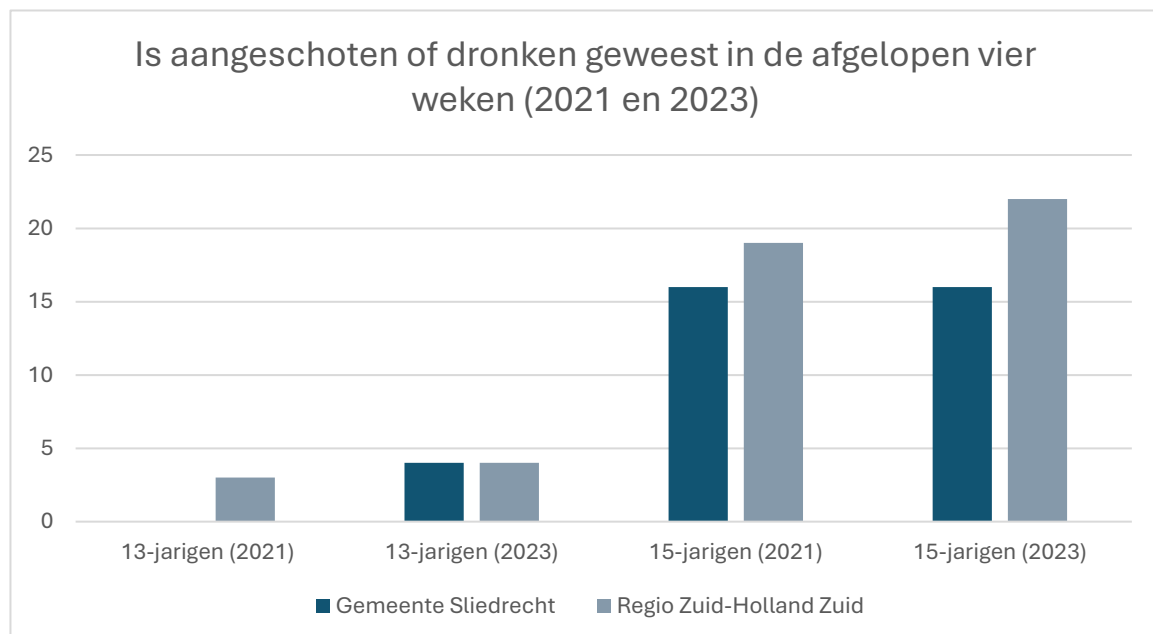
1.2. Alcoholgebruik: lokaal

Uit de Jeugdgezondheidsmonitor 2024² blijkt dat er in 2023 meer 13- en 15-jarigen ooit één glas of meerdere glazen alcohol hebben gedronken dan in 2021. In de onderstaande grafiek is te zien dat de groep 15-jarigen aanzienlijk meer drinkt dan de groep 13-jarigen. In vergelijking met de regio zijn er in 2023 geen grote verschillen.

Figuur 2

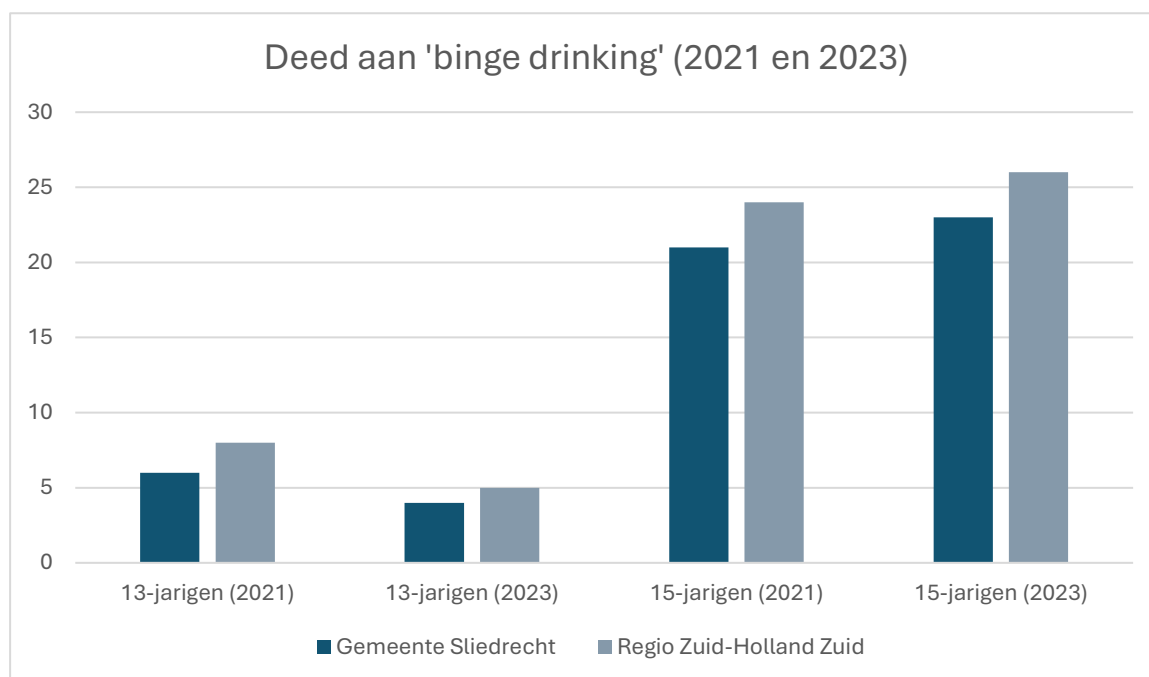
In 2023 zijn er in Sliedrecht meer 13-jarigen aangeschoten of dronken geweest dan in 2021 (zie onderstaande grafiek). In vergelijking met de regio valt het op dat er minder 15-jarigen aangeschoten of dronken zijn geweest in Sliedrecht.

Figuur 3

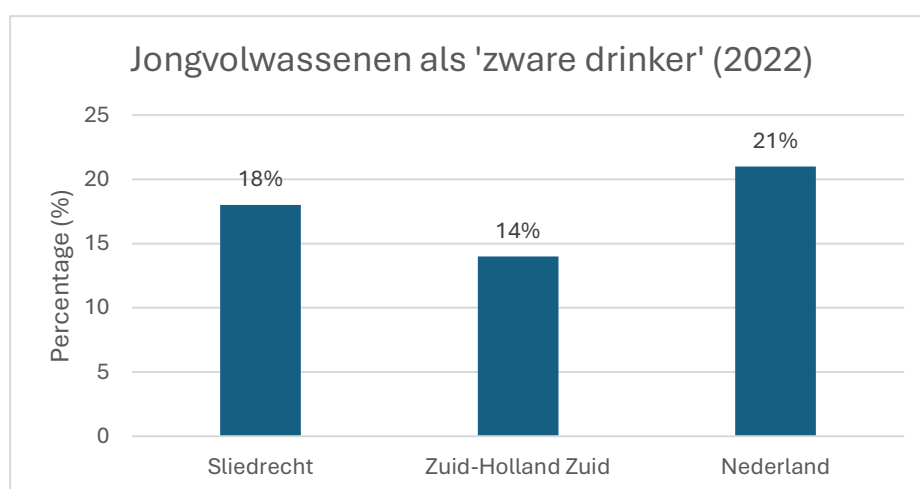
² De GGD Zuid-Holland Zuid (ZHZ) voert gezondheidsmonitors uit om de gezondheid van de bevolking in regio Zuid-Holland Zuid in beeld te brengen. De gezondheidsmonitors worden uitgevoerd bij vier doelgroepen: kind (0-12 jr), jeugd (13-16 jr), jongvolwassenen (16-25 jr), volwassenen (18 jr en ouder).

Het aantal 13-jarigen dat 'binge' drinkt is in 2023 verminderd ten opzichte van 2021 (zie onderstaande grafiek). Dit geldt voor zowel Sliedrecht als de gehele regio. Bij 15-jarigen neemt het binge drinken wel toe, dat geldt ook voor de regio.

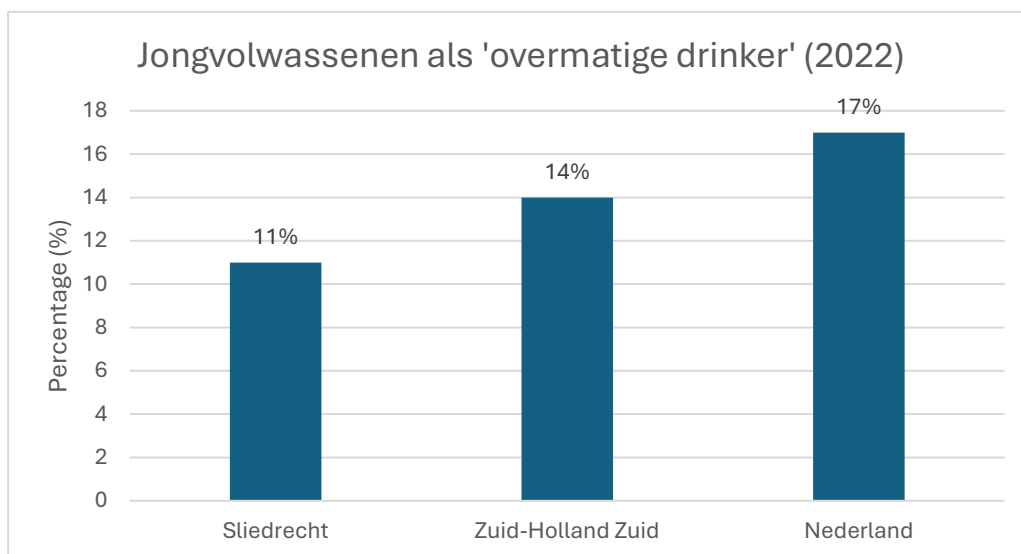
Figuur 4

Uit de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024 blijkt dat 18% van de jongvolwassenen in Sliedrecht als 'zware drinker' wordt beschouwd. Zwaar drinken wordt gedefinieerd als het minstens één keer per week consumeren van minimaal 4 glazen alcohol op één dag voor vrouwen, of 6 glazen voor mannen. In Sliedrecht betreft dit 18% van de jongvolwassenen, terwijl dit percentage in de regio Zuid-Holland Zuid op 14% ligt en landelijk op 21%. In 2022 waren de regionale en landelijke percentages gelijk, en er waren geen cijfers beschikbaar op gemeenteniveau.

Figuur 5

Uit de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen (2022) blijkt 11% van de jongvolwassenen in Sliedrecht 'overmatig drinkt', daarmee zit Sliedrecht onder het regionale (14%) en landelijke gemiddelde (17%). Overmatig drinken wordt gedefinieerd als het minstens 21 glazen alcohol per week consumeren (mannen) of 14 glazen per week (vrouwen).

Figuur 6

1.3. Drugsgebruik: landelijk

Cannabisgebruik blijft stabiel

In opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is grootschalig onderzoek gedaan naar de gezondheid en welzijn van jongeren. Uit dit onderzoek blijkt dat het gebruik van cannabis over een langere periode (2015-2021) niet is veranderd. Daarvoor was er sprake van een halvering van het cannabisgebruik onder middelbare scholieren (2001-2021). De daling vond plaats tot en met 2013; sindsdien is het percentage dat ooit cannabis heeft gebruikt stabiel. Van alle jongeren in het voortgezet onderwijs heeft 10% ooit cannabis gebruikt en 6% deed dit ook in de laatste maand.

Xtc-gebruik blijft stabiel

Het percentage jongeren in het voortgezet onderwijs dat ooit XTC heeft gebruikt schommelt in de periode 2015-2021 rond de 2% met een tijdelijke daling naar 1% in 2017. Het percentage jongeren dat de laatste maand XTC heeft gebruikt blijft stabiel laag op minder dan 1%.

Lachgasgebruik afgenomen

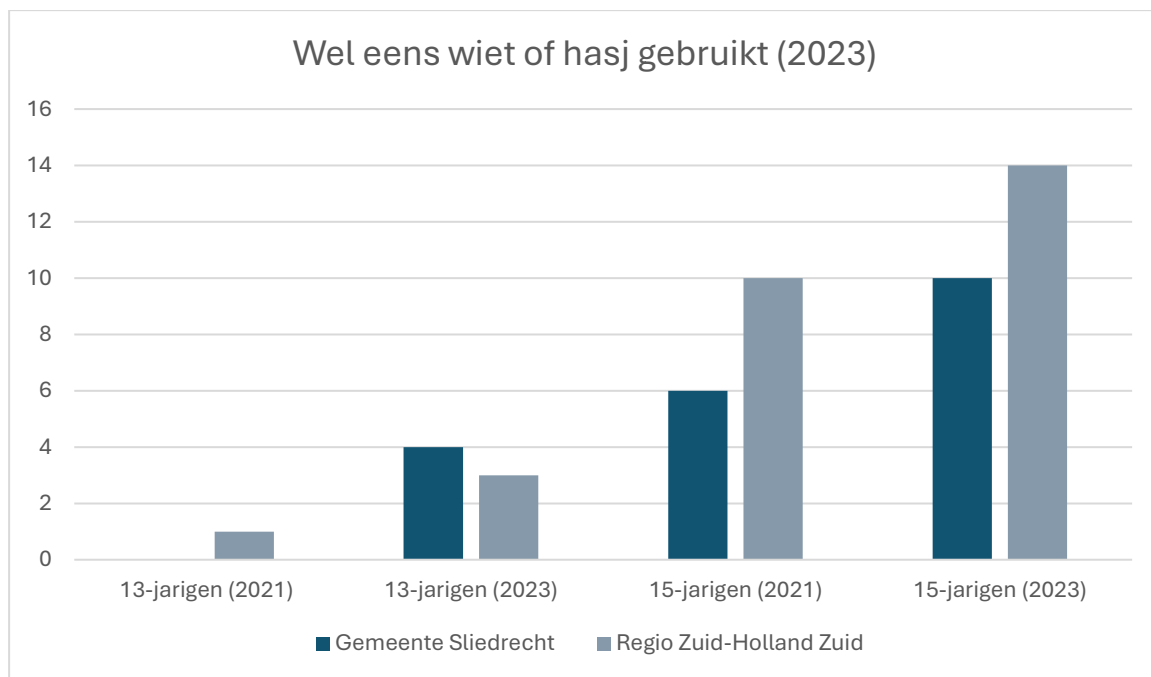
Lachgas is in 2021 door 5% van de jongeren ooit gebruikt en 1% gebruikte het nog in de afgelopen maand. Het gebruik van lachgas is sterk afgenomen. In 2019 had bijna 1 op de 10 jongeren ooit lachgas gebruikt, in 2021 is dit aantal gehalveerd.

Opleidingsniveau, welvaart, migratieachtergrond, gezinssamenstelling en sekse

Er zijn nauwelijks verschillen geconstateerd tussen schoolniveau en gebruik van cannabis en XTC. Echter gebruiken jongeren op het VWO minder vaak lachgas dan jongeren op de HAVO en het VMBO. Het gebruik van cannabis, XTC en lachgas komt vaker voor bij jongeren met een lage gezinswelvaart. Jongeren met een migratieachtergrond geven aan vaker cannabis te hebben gebruikt in de laatste maand en ook vaker 'ooit XTC en lachgas te hebben gebruikt'. Gezinsvorm is een consistente voorspeller van middelengebruik: jongeren die niet met beide ouders in één huis wonen, gebruiken vaker middelen (tabak, alcohol, cannabis, XTC, lachgas). Opvallend is dat er over de hele linie geen verschillen worden gevonden in middelengebruik van jongens en meisjes.

1.4. Drugsgebruik: lokaal

In de Jeugdgezondheidsmonitor 2024 is één vraag opgenomen over het gebruik van drugs. Hieruit blijkt dat er meer 13-jarigen zijn die weleens wiet of hasj gebruikt hebben in 2023 dan in 2021 (zie onderstaande grafiek). Dit verschil zien we ook terug in de regio. Voor de groep 15-jarigen geldt ook een toename in Sliedrecht evenals in de regio.

Figuur 7

2. Middelengebruik onder volwassenen

2.1. Alcoholgebruik: landelijk

Zware drinkers

'Zwaar drinken' wordt gedefinieerd als minstens één keer per week het consumeren van minimaal 4 glazen alcohol voor vrouwen of 6 glazen voor mannen op één dag. Volgens de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (2022) is 7,4% van de volwassenen van 18 jaar en ouder in Nederland een zware drinker. In 2020 was dit 8,2%.

Overmatige drinkers

Volgens de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (2022) is 7,1% van de volwassenen van 18 jaar en ouder in Nederland een overmatige drinker. Iemand wordt als overmatige drinker aangemerkt als zij per week meer dan 14 glazen (voor vrouwen) of meer dan 21 glazen (voor mannen) alcohol drinken. Per GGD-regio varieert dit percentage in 2022 van 5,2 tot 8,6%³. GGD Zuid Holland Zuid scoort 5,7% en zit daarmee aan de ondergrens.

Alcoholrichtlijn: 1 glas per dag

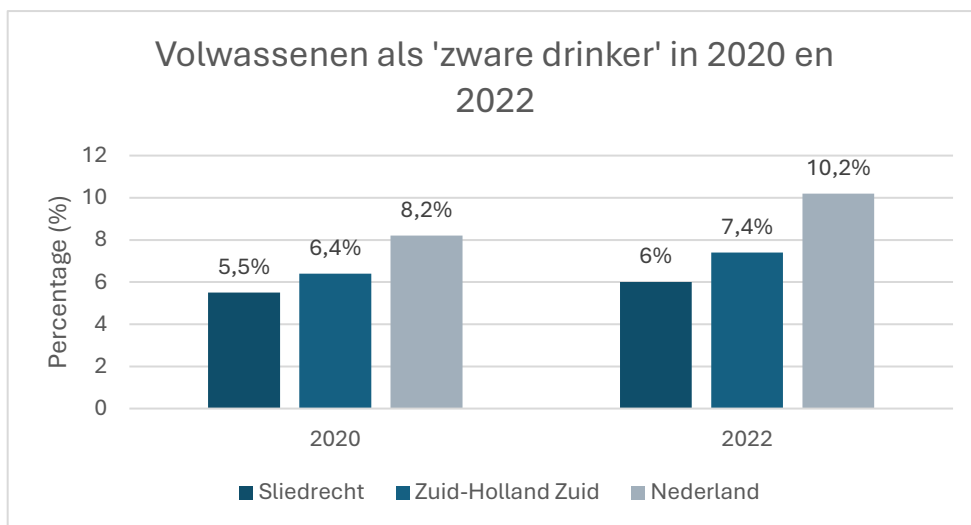
Volgens de Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022 voldoet 42,5% van de volwassenen van 18 jaar en ouder in Nederland aan de alcoholrichtlijn. Iemand voldoet aan de alcoholrichtlijn van de Gezondheidsraad wanneer diegene geen of maximaal één glas alcohol per dag drinkt. Per GGD-regio varieert het percentage van 38,3 tot 50,6%. GGD regio Zuid Holland Zuid scoort 48,9% en zit daarmee op de bovengrens.

³ Bron: RIVM, VZinfo.nl

2.2. Alcoholgebruik: lokaal

Zware drinkers

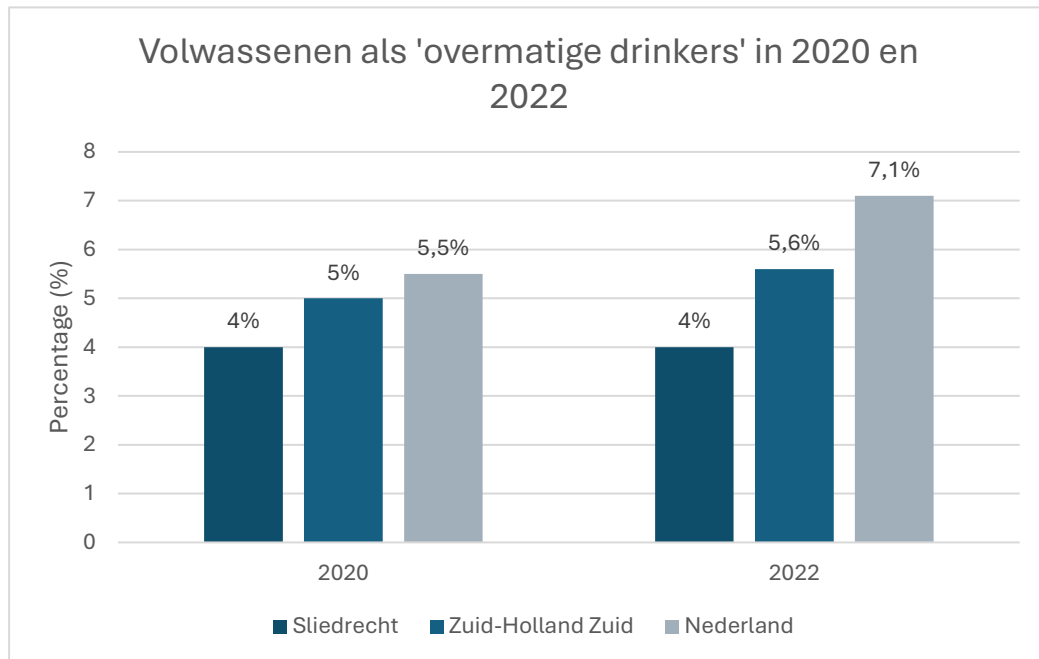
In Sliedrecht behoort in 2022 6% van de inwoners (18 jaar en ouder) tot de categorie 'zware drinkers', een percentage dat lager is dan het regionale gemiddelde (7,4%) en het landelijke gemiddelde van (10,2%). In 2020 werd 5,5% van de inwoners als 'zware drinker' beschouwd, vergeleken met 6,4% in de regio Zuid-Holland Zuid en 8,2% in Nederland. Binnen Nederland varieert het percentage volwassenen dat overmatig alcohol drinkt sterk per gemeente, tussen de 3,4% en 17,3%.

Figuur 8

Overmatige drinkers

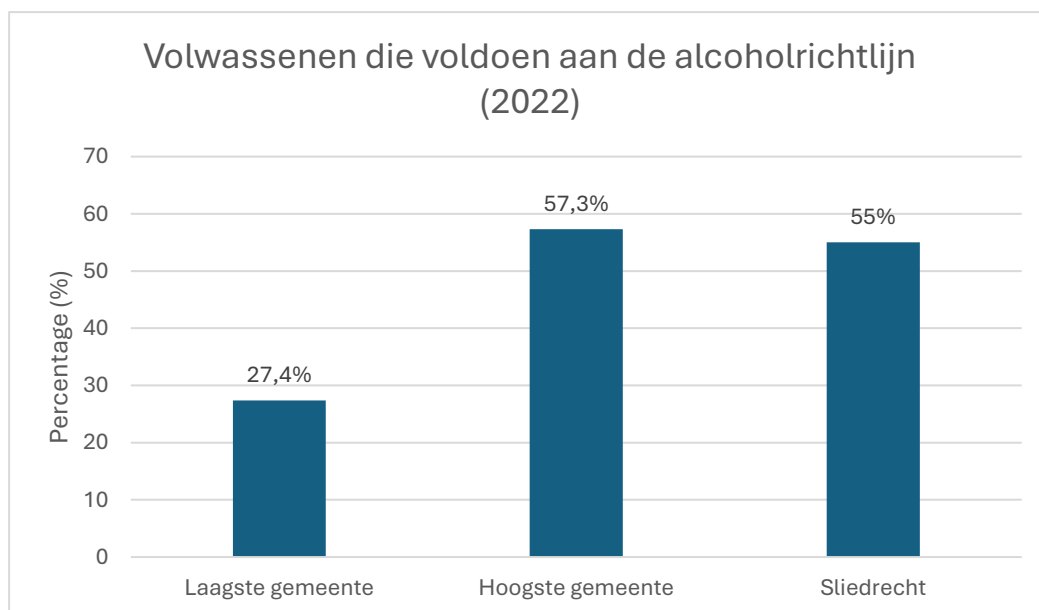
Uit de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (2022) blijkt 4 % van de inwoners (18 jaar en ouder) in Sliedrecht 'overmatig drinkt', daarmee zit Sliedrecht ver onder het regionale (5,6%) en landelijke gemiddelde (7,1%). In 2020 was dit percentage in Sliedrecht eveneens 4%, en zat daarmee ook onder het regionale (5%) en het landelijk gemiddelde (5,5%).

Figuur 9

Alcoholrichtlijn: 1 glas per dag

Per gemeente varieert het percentage volwassenen dat voldoet aan de alcoholrichtlijn van 27,4 tot 57,3%. In Sliedrecht voldoet 55% van de inwoners van 18 jaar en ouder aan de richtlijn (2022): zij drinken niet meer dan één glas alcohol per dag. Onderstaande grafiek geeft deze gegevens weer.

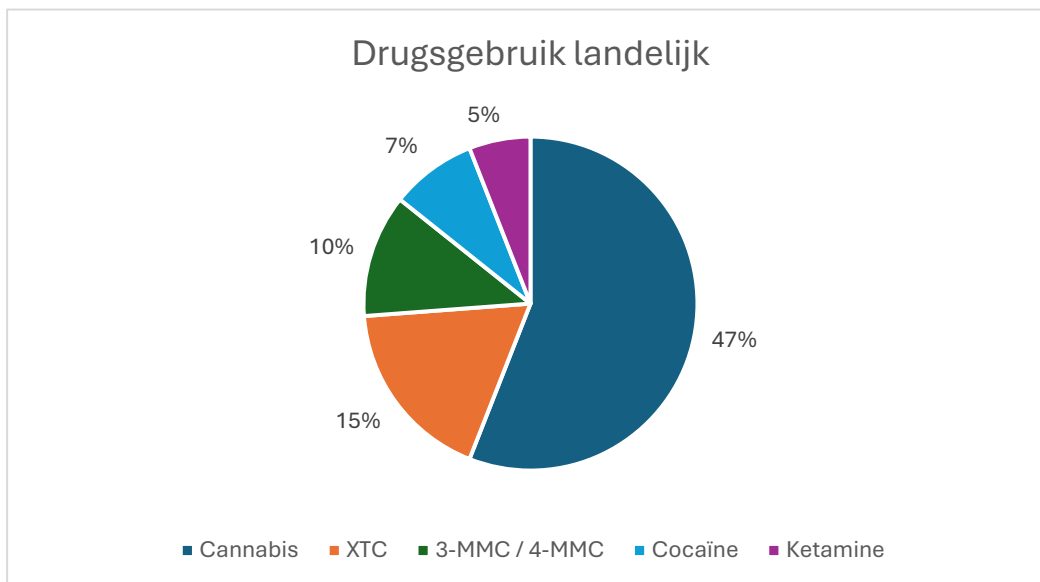

Figuur 10

2.3. Drugsgebruik: landelijk

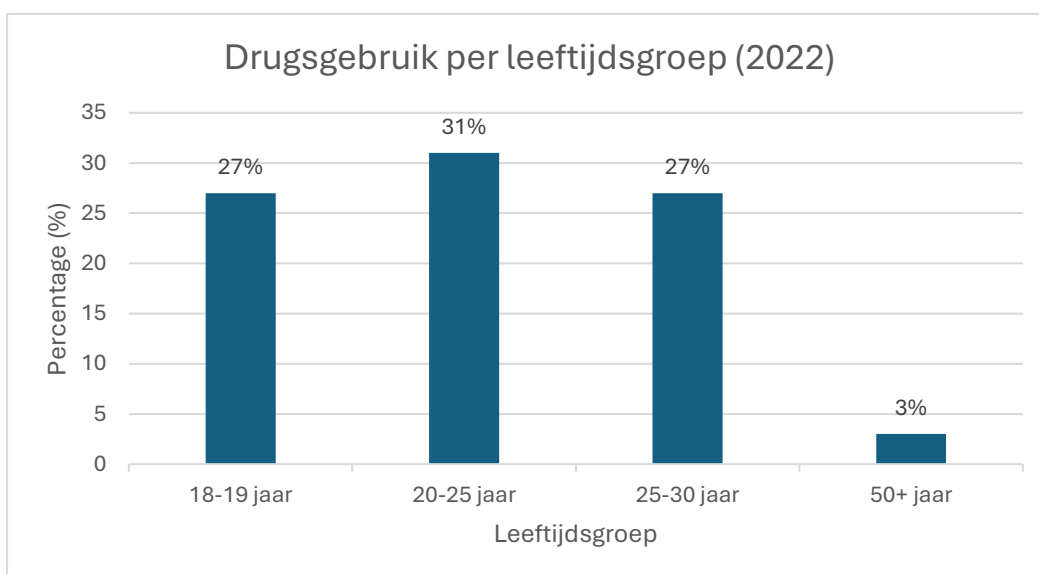
Uit de Nationale Drug Monitor van het Trimbos Instituut (2022) blijkt dat 1 op de 10 volwassenen weleens drugs heeft gebruikt, waarbij cannabis de meest gebruikte drug is. Het drugsgebruik is het hoogst onder jongvolwassenen, mannen en hoogopgeleiden en is sinds 2015 toegenomen.

Uit de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen blijkt dat 47% van de jongvolwassenen ooit cannabis gebruikt (15% in de laatste 4 weken). De meest gebruikte drugs in de laatste 12 maanden naast cannabis zijn: XTC (15%) 3-MMC of 4-MMC (10%), cocaïne (7%) en ketamine (5%).

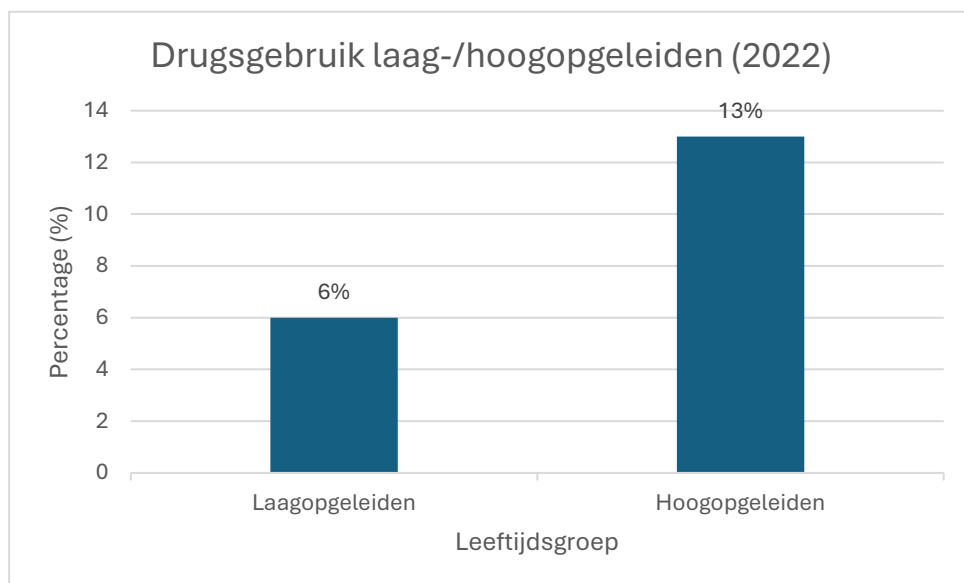
Figuur 11

Er zijn duidelijke verschillen tussen leeftijdsgroepen in het gebruik van drugs in het afgelopen jaar. Het hoogste percentage drugsgebruik komt voor bij Nederlanders tussen 20 en 25 jaar, waarvan 31% aangeeft drugs te hebben gebruikt. De groep 18- en 19-jarigen volgt met 27%, net als de groep 25-tot 30-jarigen, die hetzelfde percentage behaalt. Vooral het gebruik van uitsluitend cannabis is in deze leeftijdsgroepen relatief hoog. Bij 50-plussers is het drugsgebruik aanzienlijk lager, met slechts 3% die aangeeft in het afgelopen jaar weleens drugs te hebben gebruikt.

Figuur 12

Ook opleidingsniveau speelt een rol in de mate van drugsgebruik. Onder hoogopgeleiden ligt het percentage drugsgebruik op 13%, terwijl dit bij laagopgeleiden op 6% ligt (zie onderstaande tabel).

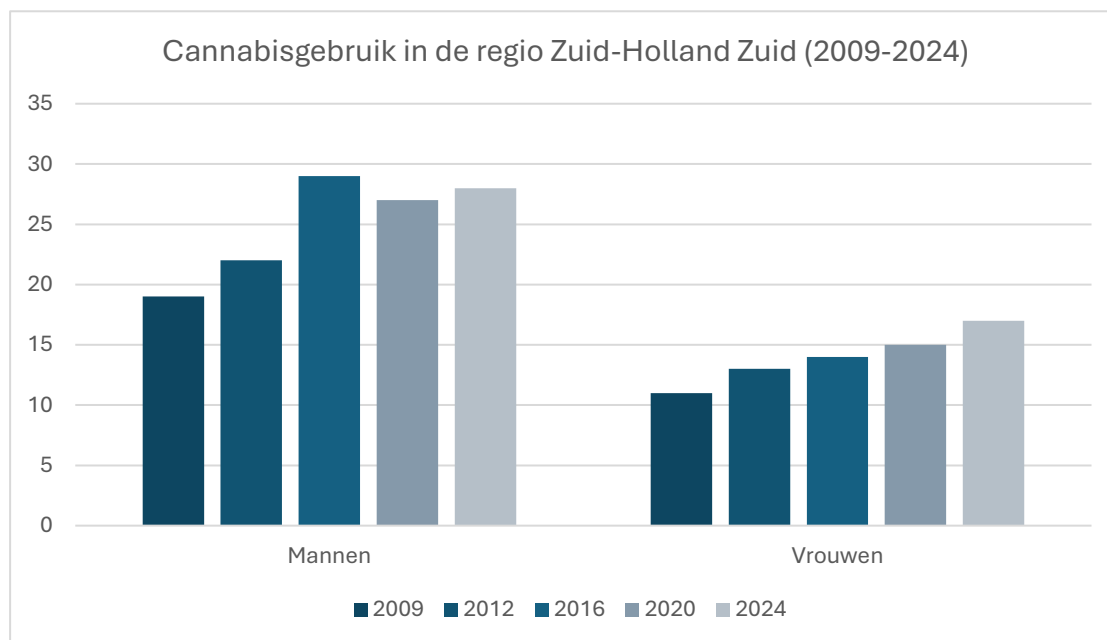
Figuur 13

2.4. Drugsgebruik regionaal en lokaal

In 2015 is het rioolwater onderzocht om te kijken welke verdovende middelen gebruikt worden door inwoners van Sliedrecht⁴. De resultaten hiervan waren dat er drugs werden gebruikt, maar minder dan in grote steden. Er werd cocaïne, MDMA, cannabis en amfetamine aangetroffen. Er waren geen aanwijzingen die wezen op de illegale productie van drugs.

⁴ KWR Watercycle Research Institute. (2025, mei). *Rioolwateranalyse verdovende middelen*.

Elke vier jaar worden via de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen gegevens verzameld over het cannabisgebruik in de regio Zuid-Holland Zuid. Uit de meest recente publicatie (2024) blijkt dat mannen vaker cannabis gebruiken dan vrouwen. Sinds 2009 is er sprake van een geleidelijke toename in het gebruik, met een opvallende piek onder mannen in 2016. Over het gebruik van andere soorten drugs onder volwassenen is geen regionale of lokale informatie beschikbaar.

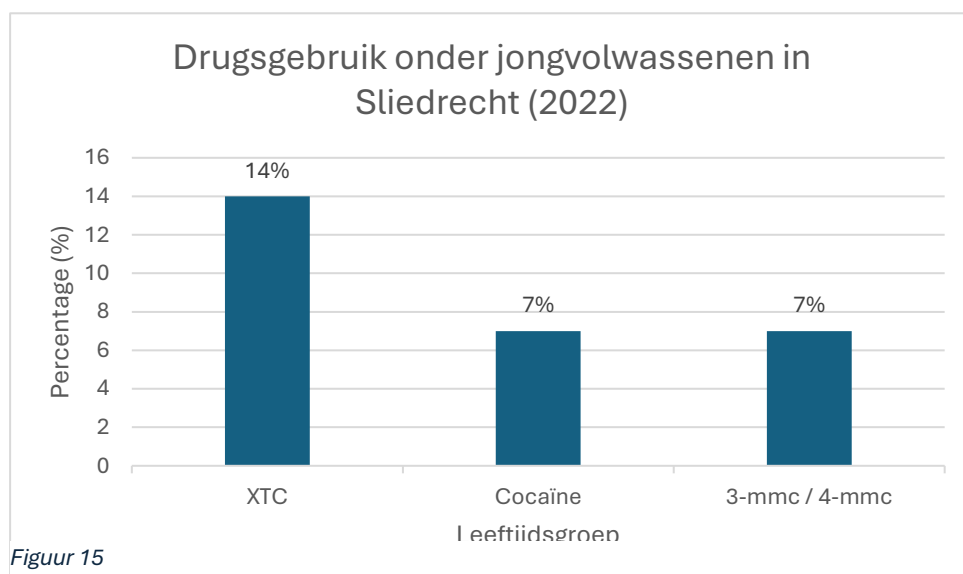

Figuur 14

Uit de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen (2022) blijkt dat in Sliedrecht 11% van de jongvolwassenen in de afgelopen vier weken cannabis heeft gebruikt, vergeleken met 14% in de regio Zuid-Holland Zuid. Ook heeft 8% in dezelfde periode andere drugs gebruikt, tegenover 7% in de regio.

In Sliedrecht zijn de meest gebruikte drugs onder jongvolwassenen, buiten cannabis:

1. xtc (ooit gebruikt door 14% van de jongvolwassenen)
2. cocaïne (ooit gebruikt door 7% van de jongvolwassenen)
3. 3-mmc of 4-mmc (ooit gebruikt door 7% van de jongvolwassenen)

Figuur 15

4. Naleving

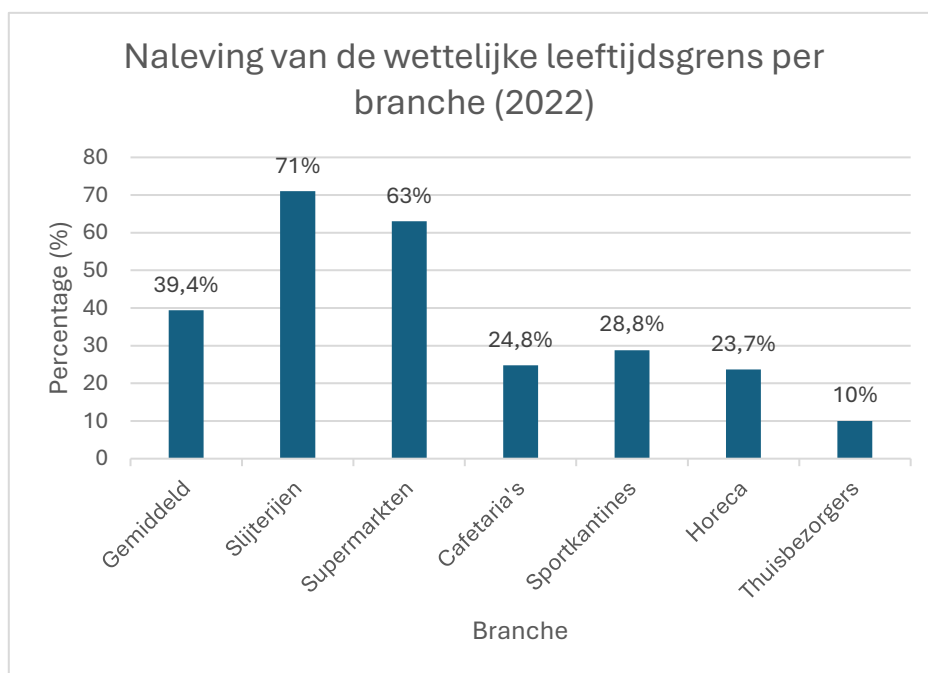
4.4. Nalevingsonderzoek van de leeftijdsgrens alcoholverkoop

Met nalevingsonderzoek wordt onderzocht in hoeverre de leeftijdsgrens voor alcohol wordt nageleefd door de verschillende alcoholverstrekkers. Voor de verkoop van alcohol geldt een wettelijke leeftijdsgrens van 18 jaar.

Landelijk

Als minderjarigen aan drank willen komen is dat nog steeds gemakkelijk in Nederland. Uit landelijk onderzoek van Bureau Objectief, uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, bleek het gemiddelde nalevingspercentage 39,4% in 2022.

Dit betekent dat 39,4% van de onderzochte branches zich aan de wettelijke leeftijdsgrens houdt. Dit was 37,7% in 2020. De slijtersbranche (71%) en de supermarktbranche (63%) scoren, net als in 2020, het hoogst. De cafetaria's (24,8%), sportkantines (28,8%) en horecagelegenheden (23,7%) scoren ver onder het gemiddelde. Het laagste percentage wordt bereikt door thuisbezorgers met een nalevingspercentage van 10%.

Figuur 56

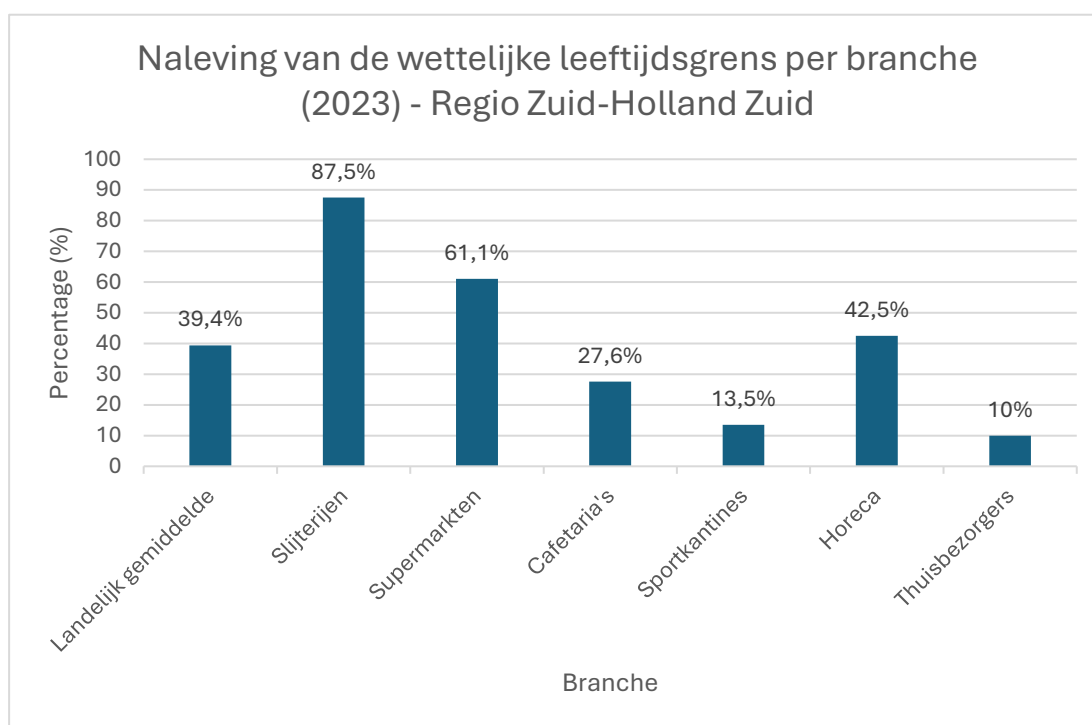
Regio Zuid-Holland Zuid

In de regio Zuid-Holland Zuid scoren in 2023 de slijterijen (87,5%) en de supermarkten (61,1%) het hoogst, daarna volgt de horeca (42,5%), en de cafetaria's (27,6%) en sportkantines (13,5%) scoren het laagst. De gemeente Gorinchem scoort het best in de regio, met een nalevingspercentage van 69,4%.

Gemeente Sliedrecht

Het gemiddelde nalevingspercentage in de gemeente Sliedrecht was 60% in 2023⁵. In 2021 was dit 50%.

⁵ Uit onderzoek van Bureau Objectief, uitgevoerd in opdracht van de GGD Zuid-Holland Zuid in 2023

Figuur 17

4.5. Naleving van het verbod op toegang en doorschenken

De Alcoholwet schrijft voor dat personen in kennelijke staat van dronkenschap niet aanwezig mogen zijn in een slijterij, horecagelegenheid, of op een terras. Het Wetboek van Strafrecht schrijft voor dat er geen alcoholische drank mag worden geschonken aan personen in kennelijke staat van dronkenschap. Nalevingsonderzoek doorschenken geeft een beeld van de mate waarin aan personen onder invloed alcohol wordt geschonken in de (paracommerciële) horeca.

Landelijk

In 2024 is voor het eerst landelijk onderzoek⁶ gedaan naar de naleving van het verbod op toegang en het verbod op doorschenken aan dronken personen. Het onderzoek richt zich op vier type alcoholverstrekkers: avondwinkels, horecagelegenheden, paracommerciële instellingen en slijterijen. Uit de resultaten blijkt dat slechts een kleine minderheid van de verstrekkers de wetgeving naleeft. Bij 3,2% werd de toegang geweigerd. Van de locaties waarbij de toegang niet ontzegd werd, werd het verbod op doorschenken in 14,2% van de gevallen nageleefd.

Er is geen regionaal of lokaal onderzoek naar de naleving van het verbod op toegang en doorschenken.

⁶ Onderzoek van Bureau Objectief, uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in 2024

5. Aanpak Preventie en Handhaving

5.1. Educatie en signalering

Een effectieve preventieaanpak richt zich op verschillende betrokken partijen, waaronder alcoholverstrekkers, maatschappelijke partners zoals scholen en jongerenwerk, en natuurlijk de jongeren zelf, samen met hun ouders. Door deze groepen actief te betrekken en samen te werken, kan worden gezorgd voor een verantwoorde omgang met alcohol en het verminderen van de risico's die gepaard gaan met alcoholgebruik.

Alcoholverstrekkers (inclusief paracommerciële aanbieders)

Verstrekkers van alcohol, zoals horeca, supermarkten en sportkantines, dragen een grote verantwoordelijkheid in de naleving van de Alcoholwet en aanvullende lokale regelgeving. Van hen wordt verwacht dat ze zich houden aan de wettelijke leeftijdsgrens en actief controleren of klanten 18 jaar of ouder zijn. Daarnaast mogen zij geen alcohol schenken aan personen die al in kennelijke staat van dronkenschap verkeren. Ook het toezicht op het alcoholgebruik binnen hun onderneming, vereniging of evenement speelt een belangrijke rol in het voorkomen van middelengebruik. Trainingen en richtlijnen kunnen verstrekkers helpen bij een verantwoorde uitvoering van hun rol. Waar mogelijk zetten we nalevingscommunicatie in: heldere uitleg over regels en mogelijke maatregelen. Ook sluiten we aan bij landelijke campagnes zoals NIX18 om de boodschap kracht bij te zetten.

Maatschappelijke partners

Scholen vormen een cruciale omgeving waarin jongeren kennis maken met normen en waarden rondom gezondheid en risicogedrag. Door het onderwijs actief te betrekken bij campagnes en voorlichtingsprogramma's, kan bewustwording worden vergroot en worden jongeren beter geïnformeerd over de risico's van middelengebruik. In lijn met het advies van de Adviesraad Sociaal Domein haken we het speciaal onderwijs aan als mogelijke risicogroep. Jongeren in het speciaal onderwijs kunnen extra kwetsbaar zijn als het gaat om middelengebruik en de bijbehorende risico's. Dit hoeft niet altijd het geval te zijn. Ook zullen we het speciaal onderwijs aan laten haken bij de werkgroep. Samen met betrokken partners, zoals het (speciaal) onderwijs, de GGD en het jongerenwerk, verkennen we welke specifieke behoeften en interventies passend zijn voor jongeren uit het speciaal onderwijs.

Verder blijven we inzetten op voorlichting en campagnes, zoals Helder op School en NIX18, in samenwerking met Youz verslavingszorg. Het jongerenwerk speelt hierin ook een belangrijke rol, door laagdrempelige gesprekken aan te gaan en een veilige omgeving te bieden waar jongeren met vragen en problemen terecht kunnen. De verbindingsfunctionaris Gezondheid en Verslaving moet zorgen voor een goede verbinding en samenwerking tussen betrokken partijen.

Samen met sportverenigingen zetten we in op bewustwording en verantwoord alcoholgebruik. Barvrijwilligers krijgen training in het herkennen van risicosignalen en hoe hierop te handelen. Daarnaast vergroten we het bewustzijn rond naleving van de Alcoholwet door duidelijke communicatie over regels en maatregelen. Tot slot stimuleren we het aanbieden van gezonde alternatieven in sportkantines.

In lijn met het advies van de Adviesraad Sociaal Domein, wordt de GGD gevraagd het drugsgebruik beter in kaart te brengen. Wat drugsgebruik betreft, is er enkel regionale informatie over cannabisgebruik; lokale data ontbreekt. Voor andere soorten drugsgebruik onder volwassenen is momenteel geen informatie beschikbaar. Wel zijn er lokale gegevens voor jongvolwassenen in Sliedrecht, waar gebruik van cannabis, 3-MMC, cocaïne en XTC is geregistreerd. Voor de bredere doelgroep volwassenen blijft het beeld echter onvolledig. Daarom willen we de GGD verzoeken om

lokaal aanvullend onderzoek te doen, zodat we op basis van betere inzichten passend beleid kunnen ontwikkelen.

Jongeren en ouders

De grootste impact op het drinkgedrag van jongeren wordt bereikt door hen direct te benaderen en tegelijkertijd ouders hierin te betrekken. Ouders spelen een sleutelrol bij het stellen van grenzen en het geven van voorlichting over middelengebruik. We stimuleren meer ontmoeting met ouders. Open communicatie en ouderavonden waarin de risico's worden besproken, dragen bij aan een betere bewustwording. Preventieve campagnes kunnen ouders ondersteunen in het hanteren van een duidelijke en consequente aanpak. Daarnaast is het van belang dat jongeren zelf toegang hebben tot betrouwbare informatie en dat zij worden gestimuleerd om bewuste en gezonde keuzes te maken. Tegelijkertijd zetten we vanuit het Bonkelaarhuis in op weerbaarheidstrainingen voor jongeren, zodat ze beter bestand zijn tegen de verleidingen van het middelengebruik.

5.2. Regelgeving

Opiumwet

Sinds 1 januari 2019 maakt de burgemeester gebruik van zijn bevoegdheid om, op grond van artikel 13b van de Opiumwet (ook bekend als de "Wet Damocles"), panden te sluiten. Deze bevoegdheid wordt ingezet wanneer in woningen, lokalen of bijbehorende erven drugs worden verkocht, geleverd of verstrekt die volgens de Opiumwet verboden zijn. Sinds 2019 is deze wet verder uitgebreid, waardoor ook strafbare voorbereidingshandelingen, zoals het aantreffen van voorwerpen of stoffen die bestemd zijn voor de productie van drugs, onder de sluitingsbevoegdheid vallen.

Op 1 juli 2025 voegt de overheid lijst IA toe aan de Opiumwet. Op deze lijst staan 3 groepen stoffen die het meest voorkomen in het gebruik en de handel van designerdrugs: fenethylamines (inclusief cathinonen), synthetische cannabinoïden en fentanyl-achtigen. Dit verbod is bedoeld om te voorkomen dat producenten telkens nieuwe varianten ontwikkelen die nog legaal zijn.

Coffeeshopbeleid

Op 19 mei 2008 heeft de gemeenteraad van Sliedrecht de kaders voor het softdrugsbeleid vastgesteld. Hier staat in dat er één coffeeshop is toegestaan. De te gedogen coffeeshop zal dienen te voldoen aan de in het beleid vastgestelde [voorwaarden](#), alle AHOJG plus criteria, de Kaderstelling Softdrugsbeleid zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 19 mei 2008 en de eisen gesteld in de exploitatievergunning. De coffeeshop mag bijvoorbeeld niet meer dan 5 gram softdrugs per dag per persoon verkopen.

In lijn met het advies van de Adviesraad Sociaal Domein wordt de coffeeshophouder voorgesteld via een proef meer inzicht te verkrijgen in de woonplaats van bezoekers van de coffeeshop. Deze proef zal bij wederzijds goedvinden volledig worden uitgevoerd binnen de kaders van de geldende wet- en regelgeving. Dit houdt in dat deelname aan de proef op vrijwillige basis plaatsvindt, waarbij wordt gevraagd naar de eerste vier cijfers van de postcode. Op deze manier wordt de privacy van bezoekers gewaarborgd.

Beleidsregels Ondermijning

In aanvullende [beleidsregels](#) hebben wij vastgelegd hoe we omgaan met het sluiten van woningen bij de aanwezigheid van softdrugs. Deze regels zijn specifiek van toepassing op softdrugs die in woningen en lokalen worden aangetroffen, en de daarbij horende sluitingstermijnen.

Alcoholwet

De Alcoholwet is een wet die de verstrekking van alcoholhoudende dranken en daarmee de beschikbaarheid van alcohol reguleert. Daarnaast richt de Alcoholwet zich op verantwoorde verstrekking. Dit met als doel om gezondheidsschade door alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen. Ook heeft de Alcoholwet als doel om alcohol gerelateerde verstoringen van de openbare orde terug te dringen.

Om deze doelen te realiseren, stelt de Alcoholwet diverse beperkingen aan de beschikbaarheid van alcohol. Zo mag alcohol niet worden verstrekt aan jongeren zonder verificatie dat zij minimaal 18 jaar oud zijn. Daarnaast is de aanwezigheid van dronken personen in horecagelegenheden en slijterijen niet toegestaan.

Daarnaast sluit de wet ook bepaalde verkooppunten uit van het schenken en/of verstrekken van alcohol voor elders dan ter plaatse. Deze bepalingen vormen samen de preventieve kern van de Alcoholwet.

Alcoholverordening

Naast deze preventieve maatregelen kent de wet ook verordenende bevoegdheden, waarbij de burgemeester aanvullende mogelijkheden heeft om de beschikbaarheid van alcohol te beperken. Deze maatregelen dragen bij aan het verminderen van gezondheidsschade en het tegengaan van verstoringen van de openbare orde. In de [Alcoholverordening](#) Sliedrecht heeft de gemeente een aantal maatregelen opgenomen: waaronder het beperken van de schenktijden door paracommerciële rechtspersonen en het voorkomen van oneerlijke mededinging.

Toezicht- en handhavingsbeleid horeca en andere alcoholverstrekkers Gemeente Sliedrecht 2025

In deze beleidsregels is aangegeven hoe de bevoegdheden van de burgemeester kunnen worden toegepast. Een concreet stappenplan, in de vorm van een handhavingsmatrix, vormt een belangrijk onderdeel van deze beleidsregels. De beleidsregels bieden daarmee inzicht over de wijze van toezicht en handhaving bij de toepassing van onder andere de Alcoholwet, de Wet op de Kansspelen, Opiumwet en de APV. Deze beleidsregels worden eind 2025 vastgesteld.

Strikte voorschriften tijdens evenementen

Daarnaast stellen we strikte voorwaarden aan alcoholverstrekking tijdens evenementen. Artikel 35 lid 2 van de Alcoholwet biedt burgemeesters de mogelijkheid om voorwaarden te stellen aan het verlenen van een ontheffing ten tijde van bijzondere gelegenheden van zeer tijdelijke aard, zoals evenementen en buurtfeesten. Er kunnen bijvoorbeeld voorwaarden worden gesteld aan de manier waarop de verantwoorde verstrekking wordt ingericht. Artikel 35 gaat uitdrukkelijk alleen om verstrekking van zwak-alcoholhoudende dranken voor gebruik ter plaatse. Landelijk en lokaal onderzoek laat zien dat de naleving van de leeftijdsgrens voor alcohol en het doorschenken beter kan.

Op evenementen is de naleving van zowel de leeftijdsgrens als dronkenschap vaak ingewikkelder dan in de horeca. Daarom is een verantwoorde verstrekking van alcohol onderdeel van het veiligheidsplan bij grotere evenementen en daarmee onderdeel is van de vergunningaanvraag.

Ook de gemeente Sliedrecht heeft hier aandacht voor. De vergunning aanvrager is verantwoordelijk voor een verantwoord schenkbeleid. Dit vereist niet alleen het opstellen van een gedegen veiligheidsplan, maar ook actief toezicht op de naleving ervan op locatie. Daarnaast speelt de gemeente een cruciale rol in de handhaving, zodat de regels rondom alcoholverstrekking daadwerkelijk worden nageleefd en een veilige omgeving wordt gewaarborgd. Er wordt strikt gecontroleerd op de naleving.

5.3. Toezicht en Handhaving

Het doel van de gemeente is om door middel van naleving van de wet bij te dragen aan het voorkomen van gezondheidsschade en verstoringen van de openbare orde. De gemeente is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de wet en heeft daarmee een belangrijk instrument in handen. Om toezicht te houden op de naleving van de Alcoholwet worden controles uitgevoerd door de BOA's. Daarbij werken we onder andere met mysteryshoppers. Door BOA's onderling uit te wisselen via Dordrecht, verkleinen we de kans dat zij tijdens controles in burger worden herkend.

In 2025 starten we met het bezoeken van alle ondernemingen en paracommerciële instellingen (verdeeld over ongeveer 4 controles; 1 per kwartaal). Hierbij kijken we of de vergunning aanwezig is, of de afspraken worden nageleefd, en de juiste informatie bekend is over de wetgeving. Vervolgens starten we in 2026 met de controles.

Het doel is vervolgens om elke onderneming en paracommerciële instelling minimaal eens per twee jaar te controleren, met frequentere controles bij:

- café's/horecagelegenheden;
- sportkantines/paracommercie.

Bij signalen wordt er vaker gecontroleerd.

Hoewel op alle artikelen van de Alcoholwet wordt gecontroleerd, ligt de focus van het toezicht op de vergunningplicht, de leeftijdsgrens/wederverstreking, het voorkomen van dronkenschap/doorschenken.

Dit betreft de volgende bepalingen:

Vergunningplicht

- Artikel 3, lid 1 Alcoholwet. Het is verboden zonder daartoe strekkende vergunning van de burgemeester het horecabedrijf of slijtersbedrijf uit te oefenen.
- Artikel 18, Alcoholwet. In horecagelegenheden zoals cafés en restaurants waar alcohol wordt geschonken en ter plaatse wordt geconsumeerd is een vergunning nodig. Supermarkten en andere winkels, zoals snackbars, mogen zwak-alcoholhoudende dranken (zoals bier en wijn) verkopen zonder Alcoholwet-vergunning, zolang deze in gesloten verpakkingen worden verkocht en niet ter plaatse worden geconsumeerd. Ook op deze locaties wordt gecontroleerd.

Leeftijdsgrens 18 jaar/wederverstreking

- Artikel 20, lid 1 Alcoholwet. Oftewel het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Eveneens wordt begrepen het verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van 18 jaar of ouder, welke kennelijk bestemd is voor een persoon van wie de leeftijd niet is vastgesteld.
- Artikel 45 Alcoholwet. Het verbod op het aanwezig hebben van alcohol onder de 18 jaar op voor publiek toegankelijke plaatsen.

Dronkenschap/doorschenken

- Artikel 20, lid 4 Alcoholwet. Het verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap toe te laten in een horecazaak, op het terras of in een slijterij.
- Artikel 20, lid 5 van de Alcoholwet. Het verbod om in kennelijke staat dienst te doen in een horecazaak, op het terras of in een slijterij.
- Artikel 252 Wetboek van Strafrecht (eventueel in samenwerking met de politie). Verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap alcohol te verkopen of toe te dienen.
- Artikel 453 Wetboek van Strafrecht (eventueel in samenwerking met de politie). Verbod om zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg te bevinden.

6. Wat willen we bereiken?

Uit de evaluatie en de cijfers blijkt dat het middelengebruik (alcohol en cannabis) onder jeugd toeneemt, vooral onder 13- en 15-jarigen. Meer jongvolwassenen uit Sliedrecht worden als zware drinker aangemerkt, ten opzichte van de regio. Hieruit blijkt dat dat het cruciaal is om te in te blijven zetten op preventieve activiteiten, zoals voorlichting aan jongeren en ouders. Verder zien we dat de naleving verbeterd kan worden, en dat vooral café's en sportkantines daarbij aandacht verdienen.

We willen onze inwoners de mogelijkheid bieden om gezond, veilig en met perspectief op te groeien. Een ondersteunende sociale en fysieke omgeving speelt een belangrijke rol in het stimuleren van gewenst gedrag. Daarom zetten we in op voorlichting en andere preventie activiteiten, maar ook effectieve handhaving op het gebied van middelengebruik. Dit laatste omvat een streng en actief beleid tegen zowel (overmatig) middelengebruik als drugscriminaliteit, waarbij intensieve controles, samenwerking met opsporingsdiensten en juridische maatregelen worden ingezet. Daarnaast hanteren we een strikt coffeeshopbeleid om overlast en criminaliteit te minimaliseren, met duidelijke regelgeving en consequente handhaving.

Door preventie en handhaving te combineren, werken we aan een verantwoord beleid dat bijdraagt aan een gezondere samenleving. We richten ons daarbij op een aantal ambities.

Ambitie 1: We zetten ons in om overmatig alcohol- en drugsgebruik onder jongeren en jongvolwassenen terug te dringen door gerichte interventies, heldere voorlichting en het bevorderen van een gezonde leefomgeving.

Het terugdringen van overmatig alcohol- en drugsgebruik onder jongeren vraagt om een gerichte en samenhangende aanpak. Door te investeren in interventies die aansluiten bij hun leefwereld, heldere voorlichting te bieden en een gezonde omgeving te stimuleren, creëren we ruimte voor positieve ontwikkeling.

Ambitie 2: We versterken de rol van opvoeders en maatschappelijke partners, zoals scholen en sportverenigingen, als cruciale schakels in de preventie van middelengebruik. Dit doen we door gerichte voorlichting en ondersteuning bij het herkennen van risicovol gedrag, zodat zij tijdig kunnen signaleren en bijdragen aan een veilige en gezonde omgeving voor jongeren.

Een gezonde start voor jongeren vraagt om een omgeving waarin risicovol middelengebruik actief wordt voorkomen. Daarom zetten we in op gerichte interventies, toegankelijke voorlichting en het versterken van beschermende factoren in de leefomgeving.

We vinden het dan ook belangrijk om ouders tijdig te betrekken. In onze communicatie leggen we nadrukkelijk de focus op ouders, als eerste en invloedrijke rolmodellen in het leven van jongeren. We bereiken hen via ouderavonden op scholen, gerichte campagnes op sociale media, via huisartsen en in samenwerking met het Bonkelaarhuis. Daarnaast stimuleren we het gesprek thuis door het aanbieden van praktische tools en tips via online platforms. Zo zorgen we dat ouders goed geïnformeerd en ondersteund worden in hun rol als preventieve kracht.

Binnen de werkgroep Alcohol en Drugs bespreken we actief hoe ouders nog beter bereikt kunnen worden. Daarnaast is het van groot belang dat sportverenigingen zich houden aan de verplichtingen die in dit plan zijn opgenomen. Hun actieve deelname en naleving dragen direct bij aan een veilige en gezonde omgeving voor jongeren.

Ambitie 3: We zetten ons in voor het verminderen van illegale drugshandel, op straat, in horeca en online, door effectieve signalering door partners en de inzet van passende bestuurlijke maatregelen.

Online contexten en digitale aankoopkanalen spelen een steeds prominentere rol in het middelengebruik, vooral onder jongeren en jongvolwassenen. Sociale mediaplatforms zoals Snapchat en Instagram worden steeds vaker ingezet voor de verkoop van vapes⁷ en softdrugs, wat het toezicht en de preventie aanzienlijk bemoeilijkt. Daarnaast vormt het dark web een plek waar drugs relatief eenvoudig kunnen worden aangeschaft, vaak buiten het zicht van ouders, hulpverleners en autoriteiten.

We zijn alert op digitale trends. We zetten in op het creëren van bewustwording onder jeugd, het voeren van gesprekken en het herkennen van risicogedrag. Verder hebben we aandacht voor mogelijke strafbare feiten die samenhangen met de online verkoop van drugs.

Een belangrijk onderdeel van onze preventieve aanpak is het informeren van ouders over de risico's van online aankoopkanalen. Tijdens voorlichtingsbijeenkomsten en via gerichte communicatiecampagnes maken we inzichtelijk hoe deze kanalen functioneren, welke middelen worden aangeboden en hoe ouders signalen bij hun kinderen kunnen herkennen. Door hen te versterken in hun rol als opvoeder, vergroten we de gezamenlijke weerbaarheid tegen online middelengebruik.

Waar nodig treedt de gemeente handhavend door het inzetten van passende bestuurlijke maatregelen. Denk hierbij aan het opleggen van een last onder dwangsom, het sluiten van panden waar illegale handel plaatsvindt, of het intrekken van vergunningen bij herhaaldelijke overtredingen. Deze maatregelen worden afgestemd in overleg met politie, justitie en andere betrokken partijen, en maken deel uit van een bredere integrale aanpak.

Ambitie 4: Het naleven van de wettelijke leeftijdsgrens bij alcoholverstrekking, met als doel een nalevingspercentage van minimaal 75% in supermarkten, slijterijen, horeca en sportkantines. Aangezien de naleving in horeca en sportkantines het laagst is, wordt hier extra aandacht aan besteed. Tevens is er specifieke aandacht voor paracommerciële aanbieders.

In de vorige beleidsperiode is onderzoek gedaan naar de naleving van de wettelijke leeftijdsgrens voor alcoholverkoop in Sliedrecht. Tussen 2017 en 2019 was sprake van een stijgende lijn, met nalevingspercentages van respectievelijk 86,8%, 95,2% en 91,7%. In 2023 is deze naleving echter gedaald naar 60%. Ondanks deze terugval blijven we inzetten op verbetering. We verwachten dat de naleving opnieuw zal toenemen en streven naar een percentage van 75% in 2028. Daarmee zetten we de ambitie uit de vorige periode voort.

Gezien de lage score van de sportverenigingen, verwachten wij dat zij zich actief zullen inzetten om bij te dragen aan het realiseren van deze ambitie.

Ambitie 5: Naleving van het verbod op toegang en alcoholverstrekking aan dronken personen, door toezicht en bewustwording bij verstrekkers te versterken en controles te intensiveren. We streven naar een nalevingspercentage van 75 % in 2028.

In 2019 zijn negen controles uitgevoerd bij horeca en sportverenigingen op het doorschenken van alcohol, met een nalevingspercentage van 44%⁸. Dit bleef achter bij de beleidsmatige ambitie van 75%. We blijven vasthouden aan deze doelstelling en streven ernaar om in 2028 een nalevingspercentage van 75% te realiseren. Daarmee zetten we de ambitie uit de vorige periode voort. Ook hier is het van belang dat sportverenigingen zich actief inzetten om bij te dragen aan het

⁷ Vapes met THC vallen onder het integrale alcohol- en drugsbeleid, terwijl e-sigaretten worden meegenomen in de lokale gezondheidsnota.

⁸ Dit cijfer is afkomstig uit lokaal nalevingsonderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het Integraal Preventie- en Handavingsplan Alcohol en Drugs 2020-2023.

realiseren van deze ambitie.

Ambitie 6: Wij blijven alert op de productie van, de handel in, en het gebruik van drugs, en doen dit samen met partners zoals politie en de woningcorporatie. We zetten in op intensieve controles (regulier en op basis van signalen) en zetten daar waar nodig bestuurlijke maatregelen in.

Naast de aandacht voor de naleving van de Alcoholwet zetten wij ons actief in om drugscriminaliteit te bestrijden. Dit doen wij door middel van intensieve controles, nauwe samenwerking met opsporingsdiensten en een juridische bestuurlijke aanpak van overtredingen. Waar nodig passen wij de Algemene Plaatselijke Verordening toe en voeren wij aanpassingen door om de handhaving te versterken.

Daarnaast hanteren wij een streng coffeeshopbeleid om overlast en criminaliteit te beperken. Het openen van nieuwe coffeeshops is niet toegestaan, terwijl bestaande locaties onder strikte regelgeving en intensieve handhaving opereren. In samenwerking met politie en toezichthouders voeren wij gerichte controles uit en grijpen direct in bij overtredingen.

6.1. Maatregelenmatrix: Hoe willen we dit bereiken?

De actualisatie van het beleid brengt verschillende maatregelen met zich mee. Deze zijn verwerkt in een maatregelenmatrix. Deze matrix bevat verschillende soorten interventies die kunnen bijdragen aan een effectief beleid rondom alcoholgebruik en -verstrekking. Hieronder is de matrix ingevuld, waarbij educatie en preventie, regelgeving, toezicht en handhaving zijn meegenomen.

	Educatie en signalering	Regelgeving	Toezicht en handhaving
Alcoholverstrekkers	Bewustzijn vergroten voor de verantwoordelijkheid voor de naleving van de wet o.a. via nalevingscommunicatie (uitleg van de regels en evt. maatregelen) • waar mogelijk aansluiting vinden bij campagnes (zoals Nix18).	• De Alcoholwet, bijv. leeftijdsgrens, verbod op aanwezigheid dronken personen en doorschenken, prijsacties in de detailhandel met meer dan 25% korting zijn niet langer toegestaan, volwassenen die alcohol bestellen voor minderjarigen en de alcohol daarna aan hen doorgeven op voor publiek toegankelijke plaatsen (met name in de horeca) zijn strafbaar.	Toezicht naleving Alcoholwet
Maatschappelijke partners, zoals scholen en jongerenwerk	Voorlichting en campagnes over de risico's van middelengebruik voortzetten (zoals Helder op School en Nix18) en samenwerken met Youz verslavingzorg • inzet op alternatieve vrijetijdsbesteding, signalering en laagdrempelige gespreksvoering door jongerenwerk • verbinding leggen door verbindingsfunctionaris Gezondheid en Verslaving.		
Jongeren en ouders	Meer ontmoeting voor ouders, bijv. in gesprek over middelengebruik op ouderavonden • ouders worden gewezen op beschikbare informatie • weerbaarheidstrainingen voor jeugd op school door Sociaal Team		

	(weerbaar tegen verleiding).		
Evenementen		Voorschriften in vergunning strikt naleven mbt schenkbeleid en cooling down • De Alcoholwet, bijv. leeftijdsgrens, verbod op doorschenken, verbod op wederverstrekking.	Controleren op vergunning en handhaven bij schenden voorwaarden • Toezicht naleving Alcoholwet.
Para commerciële aanbieders, zoals sportverenigingen	• Training barvrijwilligers m.b.t. het herkennen van signalen en ernaar handelen • Bewustzijn voor verantwoordelijkheid naleving wet vergroten o.a. door nalevingscommunicatie (uitleg van de regels en eventuele maatregelen) • gezonde alternatieven aanbieden in (sport)kantines.	De Alcoholwet, bijv. leeftijdsgrens, verbod op doorschenken, verbod op wederverstrekking • De Alcoholverordening (o.a. schenktijden en oneerlijke mededinging).	Toezicht naleving Alcoholwet en Alcoholverordening.
Algemeen	Opstellen ontwikkelroute om ondersteuning jongeren op elkaar af te stemmen • we geven de GGD de opdracht om het lokaal drugsgebruik onder volwassenen in kaart te brengen	We passen de Alcoholverordening aan en nemen daar het verbod op prijsacties/happy hours in op	Bijv. sluiting panden (Wet Damocles) • integrale controles op bedrijventerreinen en risicolocaties (horeca, openbare ruimten, risicopanden) (aankpak ondermijning)

7. Financiën

De gemeente Sliedrecht betaalt, evenals de andere gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid, jaarlijks een inwonerbijdrage aan de Dienst Gezondheid & Jeugd. Hiervan wordt de inzet van de GGD voor de lokale prioriteiten op het gebied van gezondheid bekostigd. Hiervoor dient het Meerjarig Beleidsplan van de GGD met een bijbehorend uitvoeringsprogramma.

Daarnaast zijn er vele andere partijen die (in)direct diensten leveren en activiteiten uitvoeren die raken aan (verslavings)preventie. Dit betreft bijvoorbeeld landelijke campagnes of partijen die gemeentelijke subsidie ontvangen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Youz verslavingszorg
- SOJS; bijv. campagnes van het jongerenwerk
- Verbindingsfunctionaris gezondheid en verslaving
- Verbindingsfunctionaris sport en preventie
- Landelijke campagne NIX18

In de begroting is structureel budget opgenomen voor de inzet van onze BOA's. Vanuit dit budget wordt tevens invulling gegeven aan het toezicht op de Alcoholwet en de Alcoholverordening. Echter, de daadwerkelijke inzet vanuit handhaving zal vanaf volgend jaar verder toenemen, om uitvoering te geven aan de ambities zoals opgenomen in dit beleidsplan. De financiële gevolgen van deze inzet zijn meegenomen in het Raadsvoorstel.

Bijlage 1: Evaluatie beleidsplan 2020-2023

Educatie en signalering

Actie	Doelgroep	Status
Bewustwording vergroten bij ouders over hun invloed op middelengebruik.	Ouders	De samenwerkingspartners hebben verschillende activiteiten ondernomen om ouders te betrekken. Bijvoorbeeld door ouderavonden op school, informatieavond Verleidingen in de puberteit bij SOJS en één op één gesprekken bij ouders. Dit blijft echter wel een aandachtspunt voor het nieuwe beleid; ouders zijn soms moeilijk te betrekken, zien het belang er niet altijd van in.
Ouders wijzen op de beschikbare informatie en opvoedadvies. Voor ouders en jongeren zijn er relevante websites beschikbaar, zoals puberenco.nl en maakjekeus.nl.	Ouders	Partners geven aan hier aandacht voor te hebben. Voorbeelden hiervan zijn één op één gesprekken, websites, flyers, ouderavonden (ouderavonden die zijn opgenomen worden ook gedeeld met ouders).
Professionals trainen in het vroegtijdig signaleren om een verstandelijke beperking en/of psychische problematiek te herkennen.	Professionals	Diverse professionals van het sociaal team zijn getraind op het herkennen van een licht verstandelijke beperking (LVB) en het herkennen van psychische problematiek (cursus basispsychiatrie).
Doorvoeren van het preventieprogramma 'Helder op school' van het Trimbos Instituut op de VO-scholen.	Scholen	Youz heeft onderdelen van 'Helder op school' uitgevoerd. Dit moet nog wel verder doorontwikkeld worden op de VO scholen.
Ontwikkelen van een integrale schoolaanpak samen met VO-scholen, jongerenwerk, politie en gemeente, bestaande uit preventie, signalering en handhaving.	Scholen, politie, jongerenwerk en gemeente	Dit is op verschillende wijzen besproken en aan de orde gesteld, o.a. via de werkgroepoverleggen. De integrale samenwerking blijft een aandachtspunt.
Verkennen of afspraken gemaakt kunnen worden met Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten over het screenen van jongeren op zorgwekkend middelengebruik.	Scholen, bureau Leerplicht	Volgens Leerplicht ZHZ is dit niet uitgevoerd.
We verkennen de mogelijkheid tot selectieve en geïndiceerde preventie. Recent onderzoek van Trimbos laat zien dat preventie gericht op jongeren met een verhoogd risico effectiever is dan universele preventie bij het voorkomen of verminderen van overmatig alcoholgebruik. We zoeken hiervoor de verbinding met het speciaal onderwijs.	Speciaal onderwijs	Niet bekend of dit is uitgevoerd.
Inzetten op alternatieve vrijetijdsbesteding voor alle jongeren, zodat er minder tijd overblijft om middelen te gebruiken. Zij hebben een plek nodig om naar toe te gaan waar zij actief bezig zijn met iets dat hen interesseert. Hierin zoeken we de verbinding met scholen, sportverenigingen en het jongerenwerk.	Jongerenwerk, scholen en sportverenigingen	Hier is blijvend aandacht voor vanuit het jongerenwerk.

Vergroten bewustzijn sportverenigingen van de verantwoordelijkheid voor naleving van de wet.	Sportverenigingen	Aan sportverenigingen is de vraag gesteld of er de afgelopen vier jaar binnen hun organisatie activiteiten zijn ontplooid met betrekking tot bewustwording van de risico's van (overmatig) alcoholgebruik? Allen gaven daarbij 'nee' als antwoord.
Sportverenigingen ondersteunen bij het opstellen en handhaven van beleid omtrent middelengebruik om zo een gezonde sportomgeving te creëren	Sportverenigingen	Aan sportverenigingen is de vraag gesteld of zij een alcohol- en drugsbeleid hebben. De reacties waren verdeeld; een aantal verenigingen hebben geen toegankelijke bar, krijgen er nooit mee te maken, of hebben wel iets op papier, maar zijn niet actief aan het 'promoten'. Ook is hen gevraagd of ze in de afgelopen vier jaar zijn aangesloten bij en/of benaderd zijn voor een communicatiecampagne over alcohol? Allen gaven daarbij aan 'nee'.
Barvrijwilligers trainen in het toepassen van de leeftijdsgrens van 18 jaar.	Sportverenigingen	Sportverenigingen met een bar hebben geschoold personeel.
Het vernieuwen van het coffeeshop beleid, waarbij aandacht wordt besteed aan het beschermen van kwetsbare groepen, zoals jongeren en jongvolwassenen	Coffeeshop	In november van 2024 is de vergunning van de coffeeshop verlengd met twee jaar. Voor deze verlenging is ook gekeken naar het huidige beleid. Doel is om dit beleid te toetsen aan de ontwikkelingen in de jurisprudentie en waar nodig te actualiseren.
De medewerkers van de coffeeshop worden getraind in het herkennen van problematisch cannabisgebruik om incidenten en risicosituaties te voorkomen	Coffeeshop	De medewerkers van de coffeeshop zijn getraind in het herkennen van problematisch cannabisgebruik om incidenten en risicosituaties te voorkomen. Ze zijn in bezit van een certificaat (deskundigheidsbevordering behorende coffeeshopmedewerkers).
De uitwisseling en samenwerking tussen de coffeeshop en het sociaal team versterken, in het bijzonder door de inzet van de verbindingsfunctionaris gezondheid en verslaving	Coffeeshop, verbindingsfunctionaris	De verbindingsfunctionaris staat in contact met de coffeeshop. Is alert op signalen.
Het bewustzijn bij alcoholverstrekkers van hun verantwoordelijkheid voor de naleving van de wet vergroten door diverse communicatiemiddelen in te zetten en het gesprek aan te gaan	(Overige) alcoholverstrekkers (bijv. horecaondernemers, barpersoneel, barvrijwilligers, portiers, caissières, slijterijen en filiaalmanagers)	Dit is aan bod gekomen in het horeca overleg, vraagt nog meer aandacht, zie ook toelichting handhaving.
Alcoholverstrekkers trainen in het toepassen van de leeftijdsgrens van 18 jaar	(Overige) alcoholverstrekkers	In het horeca overleg geven de aanwezige horeca ondernemers aan dat het barpersoneel door hen geschoold is.
Organisatoren van evenementen blijven adviseren over middelengebruik	(Overige) alcoholverstrekkers	Bij een vergunningaanvraag is alcoholgebruik altijd een punt van aandacht, dit wordt ook uitgewerkt in het

		veiligheidsplan. Als er onvoldoende aandacht voor is, wordt dit besproken. Het betreft hier evenementenvergunningen.
We zetten vaker nalevingscommunicatie in, waaronder in elk geval ieder jaar communicatie van de toezichtresultaten (onder andere nalevingscijfers)	(Overige) alcoholverstrekkers	Niet bekend of dit is uitgevoerd.
We vragen (overige) alcoholverstrekkers aan te sluiten bij de jaarlijkse NIX-18 campagne.	(Overige) alcoholverstrekkers	Niet bekend of dit is uitgevoerd.
We ontwikkelen in samenwerking met Bureau Objectief en Youz lokale materialen in het kader van het speerpunt doorschenken.	(Overige) alcoholverstrekkers	Dit is niet uitgevoerd volgens Youz.
We communiceren richting (overige) alcoholverstrekkers over hoe alcohol- en drugsgebruik kan worden voorkomen op evenementen en festivals	(Overige) alcoholverstrekkers	Bij een vergunningaanvraag is alcoholgebruik altijd een punt van aandacht, dit wordt ook uitgewerkt in het veiligheidsplan. Als er onvoldoende aandacht voor is, wordt dit besproken. Het betreft hier evenementenvergunningen.
We voeren een brede bewustwordingscampagne uit in het kader van 25.000 paar ogen, gericht op signaleren en het bieden van handelingsperspectief.	Omgeving	Niet bekend of dit is uitgevoerd.
Er bestaan al verschillende campagnes om kennis over middelengebruik en de nadelige gevolgen daarvan te vergroten bij verschillende doelgroepen, zoals NIX-18. Hier sluiten we als gemeente op aan.	Omgeving	In het overleg met partners in januari 2025 kwam naar voren dat hier extra aandacht aan besteed moet worden. Het is belangrijk dat scholen meer worden betrokken bij de lopende campagnes, waarbij de GGD een verbindende rol kan spelen.
We onderzoeken of we het concept 'social nudging' in kunnen zetten. Social nudging is een manier om gedrag te beïnvloeden. Social nudges zijn interventies die een duwtje in de goede richting geven, zonder dat daarbij gebruik gemaakt wordt van taal of argumenten. Een voorbeeld: om gezond gedrag in de sportkantine te bevorderen wordt een bordje neergezet met daarop de vraag of jongeren onder de 25 alvast hun identiteitsbewijs tevoorschijn willen halen als ze alcohol bestellen, zodat de barmedewerkers hier niet naar hoeven te vragen.	Omgeving	Niet bekend of dit is uitgevoerd.

Handhaving

In de periode 2020-2022 golden coronamaatregelen met lockdowns, waardoor de horeca langere tijd gesloten bleef. Gedurende de periode na corona kreeg de horeca te maken met grote omzetsdaling. Corona en de nasleep ervan was van invloed op de inzet vanuit handhaving.

Actie	Speerpunt	Status
Wij blijven inzetten op de inzet van mysteryshopping en monitoren of de	Naleving leeftijdsgrens	Uit onderzoek van Bureau Objectief, uitgevoerd in opdracht van de GGD

positieve ontwikkeling op de naleving van de leeftijdsgrens zich doorzet. Vanaf 2016 koppelen wij mystery shopping ook aan handhaving en dit blijven we hanteren als methodiek.		Zuid-Holland Zuid in 2023, blijkt het gemiddelde nalevingspercentage in de gemeente Sliedrecht 60 % in het jaar 2023. In 2021 was dit 50 %. Er heeft in de periode 2020-2023 geen mysteryshopping plaatsgevonden. Dit heeft voornamelijk te maken gehad met het feit dat de horeca door COVID overmatig was getroffen. Eenmaal weer volledig open wilden wij ze niet direct weer aan controles onderwerpen.
We blijven communiceren over de uitkomsten van het mystery shopping onderzoek (zie ook hoofdstuk 4.1. onder 'Alcoholverstrekkers').	Naleving leeftijdsgrens	Zie antwoord hierboven.
De nulmeting die in april 2019 plaatsvond op doorschenken krijgt een vervolg. Er vindt twee keer per jaar vervolgonderzoek plaats en onderdeel van dit onderzoek is ook een confrontatie-audit. Dit houdt in dat de dienstdoende leidinggevenden die avond een terugkoppeling ontvangt van de uitkomsten van het onderzoek. Deze aanpak is gericht op bewustwording en het bieden van het juiste handelingsperspectief	Doorschenken / afname overmatig alcoholgebruik	Met betrekking tot het speerpunt doorschenken zijn geen acties uitgevoerd.
Mocht er op termijn geen significante verbetering zichtbaar worden dan onderzoeken wij de (juridische) mogelijkheden om het doorschenkonderzoek te koppelen aan handhaving. Dit zal op een vergelijkbare manier plaatsvinden als bij mysteryshopping.	Doorschenken / afname overmatig alcoholgebruik	Zie antwoord hierboven.
We communiceren over de uitkomsten van doorschenkonderzoek.	Doorschenken / afname overmatig alcoholgebruik	Zie antwoord hierboven.
In samenwerking met Bureau Objectief / Youz ontwikkelen we lokale materialen om op dit speerpunt voor bewustwording te zorgen in Sliedrecht.	Doorschenken / afname overmatig alcoholgebruik	Zie antwoord hierboven.
We onderzoeken hoe de aanpak wat betreft doorschenken verder geborgd kan worden. Hierbij zijn de uitgangspunten dat we de horeca (en andere stakeholders) betrekken bij de aanpak. We spreken een gezamenlijke norm rondom dronkenschap en doorschenken af. Het horecapersoneel wordt getraind in het naleven van deze norm, de norm wordt gecommuniceerd naar het uitgaanspubliek, de horeca wordt ondersteund waar kan en er wordt gehandhaafd waar nodig.	Doorschenken / afname overmatig alcoholgebruik	Zie antwoord hierboven.
Bij gevestigde gelegenheden waaraan een Drank- en Horecaverunning is verstrekt, wordt gecontroleerd of deze voldoet aan de Drank- en Horecawet.	Drank- en horecaverunningen op orde (rechtsgeldig vergunningenbestand)	Periodiek worden vergunningen gecontroleerd. Tot 2023 is dit wel gebeurd, zij het minder dan normaal i.v.m. de eerder genoemde COVID maatregelen. In 2024 is een enkele

		gelegenheid gecontroleerd. Met de start van BOA's vanuit Dordrecht heeft het even stil gelegen in verband met inwerkperiode en het ontbreken van alcoholwet bevoegdheid. In 2025 wordt dit weer opgepakt.
Wij blijven alert op ondermijning, waaronder de illegale productie van drugs, en doen dit samen met partners als Politie, Stedin, Tablis Wonen en in voorkomende gevallen ook ondernemers.	Handhaven op drugs	Dit wordt gemonitord in het signaaloverleg, via MMA-meldingen etc. Dit wordt regelmatig gemonitord.
Wij delen informatie binnen de geldende privacywetgeving om te komen tot een meer adequate informatiepositie en daarmee mogelijke opsporing.	Handhaven op drugs	In de huidige overleggen delen we informatie, zover dat mogelijk is.
Wij werken verder aan het verbeteren van de informatiepositie binnen de gemeentelijke diensten door het organiseren van bijeenkomsten. Wij maken daarbij gebruik van diensten die een signalerende functie hebben met betrekking tot ondermijnende activiteiten.	Handhaven op drugs	Vanaf 2025 en verder willen we ons richten op meer bewustwording. Dit doen we door een bijeenkomst te organiseren voor ondernemers (regionaal Drechtsteden Buiten) en interne bewustwording sessies.